

6 PŘEHLED IMPLEMENTACE TSA V ZAHRANIČÍ

6.1 Pohled do historie

Zřejmě první zemí, která problematiku a tvorbu TSA zakomponovala do výstupů statistik cestovního ruchu, byla Kanada. Kromě samotného hodnocení a tvorby statistických výstupů se aktivně zapojovala do jednání o podobě metodiky a lze ji nepochybně na poli TSA považovat za jakéhosi průkopníka. Její inovační přístup byl mimo jiné zhodnocen také na konferenci v Ottawě (1991), kde byl i oceněn projekt, v jehož rámci se měla posoudit vhodnost aplikování zásad satelitního účetnictví v odvětví cestovního ruchu. Projekt byl součástí práce Canadian National Task Force na údajích o cestovním ruchu v letech 1984-1986. Zpráva o navrhovaném satelitním účtu pro cestovní ruch byla zveřejněna již v květnu 1987, nicméně trvalo ještě několik dalších let než bylo v případě Kanady možno hovořit o plnohodnotném TSA. První výsledky zveřejnil Statistický úřad Kanady v červnu 1994. Pozadu však nezůstávaly ani ostatní země. Zejména Francie se snažila od 60. let zapojovat nástroj satelitních účtů jako doplněk do svého statistického systému národních účtů (nejprve na poli sektoru bydlení), dále například Švédsko začalo od roku 1985 rozvíjet TSA, ačkoli pouze na straně nabídky cestovního ruchu. Také Rakousko, Švýcarsko, Norsko nebo Německo shromažďovaly podklady a uzpůsobovaly statistiku k budoucímu hodnocení ekonomiky cestovního ruchu. Zkušenosti těchto i jiných zemí pak byly využity při tvorbě již zmiňovaných metodologických manuálů a studií.

6.2 Současný stav v tvorbě TSA

V současné době zpracovává satelitní účet cestovního ruchu většina ekonomicky významných zemí světa. Nejedná se však pouze o země evropské (např. Španělsko, Francie, Norsko, Německo, Rakousko nebo Polsko). Naopak, ve výčtu najdeme zástupce severní (Kanada, USA, Mexiko), střední (Kuba, Kostarika, Dominikánská republika) a jižní (Chile, Kolumbie, Brazílie, Paraguay) Ameriky, Asie (Izrael, Thajsko, Filipíny, Indonésie, Indie, Singapur) a dokonce Afriky (Egypt). Vysoký stupeň kvality zpracování má TSA rovněž v turisticky atraktivní Austrálii a na Novém Zélandě.

Úroveň tvorby bývá samozřejmě rozdílná a je vázána především na kvalitu vstupních parametrů a charakter datové základny. Postupné zavádění TSA závisí rovněž na vývoji dosaženém při odpovídajícím zavádění systému národních účtů SNA 93 (metodika OSN) resp. ESA 95 jednotlivými zeměmi. Naplnit úplný výčet všech 10 základních tabulek se prozatím podařilo pouze některým státům a neustále roste počet těch, které se snaží alespoň o částečnou implementaci satelitního účtu do systému statistik cestovního ruchu.

Prozatím nejrozsáhlejší výzkum aplikace satelitních účtů cestovního ruchu proběhl v roce 2001 pod záštitou WTO. Světová organizace pro cestovní ruch tehdy identifikovala 44 zemí a ty oslovila rozsáhlým dotazníkovým šetřením týkajícím se měření ekonomických dopadů statistiky cestovního ruchu. Státy pak následně rozdělila do tří kategorií podle úrovně zpracování TSA:

- o státy sestavující TSA
- o státy, u nichž se implementace TSA očekává během období let 2001-2003
- o státy, které v poslední době provedly příslušné studie ekonomického významu cestovního ruchu

Analogický výzkum proběhl i v polovině roku 2005, ovšem prozatím byla zveřejněna pouze část jeho výsledků. Vytipováno bylo již 67 zemí (z exotičtějších například Zambie, Kamerun, Ghana,

Senegal, Namibie, Saudská Arábie, Ekvádor, Svatá Lucie), u nichž lze identifikovat TSA nebo jiné formy ekonomického účtování cestovního ruchu.

Dotazník byl koncipován do 7 základních modulů:

Modul 1 – Úroveň tvorby TSA

Modul 2 – Postavení TSA v rámci národní statistiky

Modul 3 – Koncepční přístup

Modul 4 - Metodický přístup

Modul 5 – Tabulky TSA a prezentace základních dat

Modul 6 – Diseminace zkušeností TSA

Modul 7 – Rozšíření rámce TSA

Je více než zřejmé, že v tak složitém a otevřeném procesu, jakým tvorba TSA bezpochyby je, lze v zahraničí nalézt řadu inspirativních metod a postupů využitelných i v českém systému. Snaha o implementaci dobrých zkušeností a přínosných myšlenek z vnějšku je pro ČSÚ jednou z priorit. Analýza stavu tvorby TSA a dosažené výsledky vybraných zemí budou zveřejněny v některé z dalších publikací.